

ת"פ (ראשון לציון) 23798-01-21 - מדינת ישראל נ' אור שוקרון

ת"פ (ראשון-לציון) 23798-01-21 - מדינת ישראל נ' אור שוקרון-שלום ראשון-לציון

ת"פ (ראשון-לציון) 23798-01-21

מדינת ישראל

נגד

אור שוקרון

בית משפט השלום בראשון-לציון

[11.09.2024]

כבוד השופטת, סגנית הנשיא שירלי דקל נוח

גזר דין

כתב האישום

הנאשם הורשע על פי הודאתו, שניתנה במסגרת הסדר דיוני, בכתב אישום מתוקן, בעבירה של גידול ייצור הכנת סמים מסוכנים, לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן: "פקודת הסמים המסוכנים").

לפי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 8.4.2019 גידל הנאשם בדירה בה התגורר ארבעה שתילים של סם מסוג קנאביס בתוך ארבעה עציצים וכן החזיק בעוד מספר שתילים של סם מסוג קנאביס במקומות שונים בדירה, במשקל כולל של 2.36 קילו נטו, ללא רישיון מאת המנהל.

בנוסף, החזיק הנאשם בציווד לגידול סם מסוג קנאביס, הכולל: מאווררים, מנורות, דשנים, בקבוקי דשן, מדי טמפרטורה, משקל דיגיטאלי ומדריך לגידול קנאביס.

תסקיר שירות המבחן

בהתאם להסדר הדיוני אליו הגיעו הצדדים, כתב האישום תוקן כמפורט לעיל, הנאשם הודה והורשע ונשלח לשירות המבחן על מנת שיוכן תסקיר בעניינו.

על פי האמור בתסקיר מיום 13.3.2024, הנאשם בן 29, רווק, הנתון במעצר בית חלקי בשל תיק נוסף התלוי ועומד נגדו - ת"פ 37474-07-23 של בית משפט השלום באילת (להלן: "התיק הנוסף").

טרם מעצרו בחודש יולי 2023 בתיק הנוסף, התגורר הנאשם באילת בדירה שכורה ועבד בדוכן בשוק באופן ארעי.

הנאשם בן בכור למשפחה נורמטיבית המונה זוג הורים נשואים וארבעה ילדים. הנאשם בעל תעודת בגרות ותעודת הנדסאי תוכנה. עם סיום לימודיו, התגייס הנאשם כעתודאי לתפקיד טכנאי מערכות מחשוב ושובץ בחטיבה הצפונית בעזה. הנאשם מסר כי בתקופת מבצע "צוק איתן" נדרש לצאת למשימות שטח במסגרתן נחשף לאירועים קשים, ולאחר מספר חודשים החל לחוות קשיים במישור הרגשי-נפשי. לצד זאת, לתחושתו, חווה התנכלות מצד מפקדיו, מצב אשר הוביל לבעיות משמעת וקשיי הסתגלות משמעותיים, מצבו התדרדר, והוא החל לגלות סימנים דיכאוניים, שינויי משקל קיצוניים ומחשבות אובדניות.

לאחר 14 חודשי שירות צבאי, בשנת 2015, ערק הנאשם מהצבא. בשל כעסו על הוריו שהביעו עקרונות נוקשים ביחס לשירות הצבאי, התגורר אצל חבריו לסירוגין והתקשה לשמר יציבות בכל מישורי חייו. במשך שלוש שנים הוגדר הנאשם כעריק, עד שלדבריו, הסגיר את עצמו, נשלח למאסר, ובהמשך קיבל פטור מהמשך השירות. הנאשם מסר כי בתקופה זו הוריו ניסו לסייע לו, אך מאחר שהאמון שלו בהם נפגע, התגלו קונפליקטים רבים בינו לבינם, עד כדי ניתוק הקשר עמם לתקופות לסירוגין. מאז עזיבת הנאשם את השירות הצבאי, חלה התדרדרות במצבו, אשר העמיקה לאורך השנים ובאה לידי ביטוי בקשיים משמעותיים בתפקוד, לצד ניהול אורח חיים התמכרותי ושולי, עד למעצרו בגין עבירות סמים בתיק מקביל בחודש יולי 2023.

הנאשם אובחן כסובל מהפרעת דחק פוסט-טראומטית, בגינה הוא מצוי במעקב פסיכיאטרי בתדירות נמוכה ואינו נוטל טיפול תרופתי. בשל תאונת דרכים בה היה הנאשם מעורב בשנת 2019, הוא סובל מכאבים כרוניים ביד ובבטן, בגינם מטופל במרפאת כאב ובאמצעות קנאביס רפואי וזכאי לקצבת נכות. מחוות דעת פסיכיאטרית פרטית וכן חוות דעת מטעם קופת החולים בה מבוטח הנאשם, עולה התרשמות של פגיעה קשה, אישיות נרקסיסטית, ייתכן עם מרכיבי הפרעה פוסט טראומטית וכן גלישות פסיכוטיות, ייתכן על גבי אישיות גבולית או בשל השימוש בקנאביס.

במסגרת הליכי המעצר בתיק זה ניתן צו פיקוח מעצר. בחודש ספטמבר 2023 השתלב הנאשם בקבוצה טיפולית לעצורי בית והגיע למפגשי הקבוצה באופן קבוע. הנאשם מסר כי החל להתנסות בשימוש בסמים מסוג קנאביס בגיל 20, בשל קשייו במהלך שירותו הצבאי, ותיאר תהליך מואץ של העמקת השימוש בסמים. עוד מסר הנאשם כי לאורך השנים התנסה בנסיבות חברתיות בסמים מסוג פטריות וקטמין. לדבריו, הרישיון הרפואי לשימוש בקנאביס התקבל, ככל הנראה, על רקע תאונת הדרכים בה היה מעורב, וכי מאז מעצרו בתיק זה הוא מקפיד לצרוך את הקנאביס שניתן לו ברישיון ובאופן מתון, מבלי שהדבר פוגע בתפקודו.

הנאשם מסר כי בתקופת ביצוע העבירה השתמש בסמים מסוג קנאביס באופן מאסיבי, כאשר במקביל היה נתון בהליכים מול הצבא על מנת לסיים את תקופת העריקות. לדבריו, באותה העת, היה לקראת קבלת רישיון לשימוש בקנאביס רפואי.

הנאשם לקח אחריות חלקית על ביצוע העבירה, תיאר כי היה מודע לכך שהוא עובר על החוק, אולם טען כי הסמים שגידל נועדו לשימוש העצמי בלבד. הנאשם תיאר תהליך של הגמשת גבולותיו סביב הקנאביס, כאשר תפס את השימוש בסם כאמצעי לריפוי עצמי.

הנאשם נטה לעמדה מקלה ומטשטשת מבחינת חומרת מעשיו והשלכותיהם. לצד זאת, בעקבות מעצרו של הנאשם בתיק הנוסף, דומה כי הוא מחובר יותר להשלכות מעשיו ולמחירים אותם הוא משלם בעקבות מעורבותו עם החוק וכן לפסול שבמעשיו.

הנאשם שלל בעייתיות בתחום השימוש בסמים בעיתוי הנוכחי. שירות המבחן הבהיר לנאשם את החשיבות בשילובו בטיפול לצורך הכוונה, זיהוי מצבי סיכון הקיימים עבורו, ייצוב וביסוס השינוי אותו החל לערוך בחייו והפחתת הסיכון במצבו. הנאשם הביע נכונות מילולית ראשונית להשתלב בטיפול מתאים, ועד למועד הגשת התסקיר הגיע למפגש אחד של הקבוצה הטיפולית לעוברי חוק.

שירות המבחן פירט את גורמי הסיכון במצבו של הנאשם, ביניהם מצבו הנפשי המורכב שהוביל לפגיעה תפקודית בכלל המישורים ולמעורבותו הפלילית, הישנות העבירה בנושא הסמים לאחר מעצרו בתיק דנן, עמדותיו המקלות של הנאשם בנוגע לשימוש בקנאביס ועניינו המוגבר בו.

כגורמי סיכוי לשיקום, צוינו הרתעתו של הנאשם מהליך המעצר בתיק הנוסף, היותו בעל גורמי תמיכה משמעותיים, המוטיבציה לפעול לשיקום חייו, קבלת מענים מתאימים לצרכיו ולקשייו, אינטליגנציה גבוהה ויכולותיו וכישוריו המביאים לכדי פוטנציאל גבוה.

שירות המבחן התרשם כי ההרתעה שחוהה הנאשם אל מול ההליכים המשפטיים הנוכחיים, הכרתו בעומק דפוסי שימוש בסמים והתגייסות משפחתו לסייע בקידום מצבו, לצד הכרתו במחירים ששילם על רקע דפוסי ההתמכרותיים והתנהלותו השולית הם שתרמו להפחתה ראשונית ברמת הסיכון לביצוע עבירות דומות. שירות המבחן העריך כי בכפוף להשתלבות הנאשם בהליך טיפולי, יוכל הנאשם לבסס לעצמו גבולות פנימיים שיתרמו להפחתת הסיכון במצבו לטווח ארוך.

שירות המבחן ציין כי הוא ער לעובדה שהנאשם שב וביצע עבירה דומה ואף בהיקף נרחב יותר לאחר מעצרו בתיק הנוכחי, אולם לצד זאת, התרשם כי מעצרו האחרון בתיק הנוסף היווה עבור הנאשם גורם הרתעתי והעריך כי הנאשם בחר למנף את מצבו המשפטי לצורך עריכת שינוי בחייו וקידום מצבו.

לפיכך, שירות המבחן המליץ לאמץ את הפן הטיפולי-שיקומי ולאפשר המשך הליך השיקום במסגרת צו מבחן למשך שנה, לצד צו של"צ בהיקף של 200 שעות כעונש חינוכי ומאסר על תנאי לשם הצבת גבול ברור ומרתיע להתנהגותו של הנאשם בעתיד.

אף שהנאשם הביע חששו בנוגע להרשעתו בדין לאור גילו הצעיר וחשש מהשלכות ההרשעה על תעסוקתו בעתיד, שירות המבחן לא המליץ על ביטול ההרשעה, נוכח העובדה כי מתנהל נגד הנאשם הליך פלילי בתיק הנוסף בו הורשע, בשים לב לעברו הפלילי הקודם, ובהתחשב בכך שהרשעה לא תגרום לפגיעה קונקרטיית בנאשם. הראיות לעונש ותמצית טיעוני הצדדים

במסגרת טיעוניה לעונש עמדה ב"כ המאשימה על נסיבות ביצוע העבירה, הערכים החברתיים שנפגעו וחומרת הפגיעה בהם. ב"כ המאשימה טענה כי מגמת הפסיקה היא להחמיר בענישה בעבירות סמים בכלל ובעבירה של גידול סמים בפרט, תוך הטלת עונשי מאסר מאחורי סורג ובריח, והפנתה לפסיקה תומכת. ב"כ המאשימה עתרה לקביעת מתחם עונש הולם הנע בין 10 חודשי מאסר ל-24 חודשי מאסר, לצד ענישה נלווית.

אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הפנתה ב"כ המאשימה לפסיקת בית המשפט העליון הקובעת כי בשיקולי הענישה בעבירות הסמים יש להעדיף את האינטרס הציבורי על פני האינטרס האישי של הנאשם העומד לדין. ב"כ המאשימה ציינה כי לנאשם הרשעה מאוחרת בזמן, בגין צירוף שני תיקים בעבירות איומים, והדגישה כי מספר שעות בלבד לאחר הדיון בו הוצג לבית המשפט בתיק זה הסדר הטיעון ביום 5.7.2023, נתפסו כשלושה קילו סמים מסוג קנאביס בביתו של הנאשם. בגין האמור הוגש נגד הנאשם כתב האישום בתיק הנוסף, בו הודה והורשע (גיליון הרישום הפלילי של הנאשם, כתב האישום בתיק הנוסף והכרעת הדין שניתנה, הוגשו כראיות לעונש מטעם המאשימה). לטענת ב"כ המאשימה, עובדה זו מלמדת על כך שההליכים המשפטיים בתיק דנן לא הרתיעו את הנאשם.

ב"כ המאשימה טענה כי המלצות שירות המבחן בתסקיר באשר לאופן סיום ההליך המשפטי אינן עולות בקנה אחד עם תוכנו. כך למשל, הפנתה להתרשמות שירות המבחן לפיה הנאשם לקח אחריות חלקית למעשיו והביע עמדה מקלה ומטשטשת מבחינת חומרת מעשיו והשלכותיהם, ולכן שההליך הטיפולי הסתכם עד כה במפגש בודד. בשים לב לחומרת העבירה, העולה מהתסקיר, העובדה שהנאשם הורשע בהרשעה מאוחרת לתיק זה ואף בתיק הנוסף, עתרה ב"כ המאשימה להטיל על הנאשם 12 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית בדמות מאסר על תנאי בעבירות סמים מסוג פשע ועוון, פסילת רישיון נהיגה בפועל ועל תנאי וקנס כספי.

ב"כ הנאשם בטיעונו לעונש עתר לאמץ את המלצת שירות המבחן לגבי אופן סיום ההליכים המשפטיים בתיק. ב"כ הנאשם טען כי מדובר בעבירה משנת 2019, שבוצעה עת היה הנאשם בן 24 שנים בלבד. ב"כ הנאשם טען כי הנאשם הודה בכך שגידל את הסמים בביתו, וכי מרשו גידל את הסמים לשימוש העצמי בשל המצוקה הרגשית אותה חווה ולא לצרכי מסחר או הספקה ולא לשם בצע כסף. ב"כ הנאשם טען כי ניתן ללמוד זאת מכך שהנאשם קיבל אישור רפואי לשימוש בקנאביס, כאשר לאחרונה הוגדל המינון שאושר לו לשימוש בקנאביס מ-30 ל-50 גרם.

ב"כ הנאשם טען כי הנאשם אובחן כסובל מהפרעת דחק פוסט-טראומטית, בגינה זכאי לקצבת נכות מטעם המוסד לביטוח לאומי. עוד טען כי במהלך לימודיו של הנאשם בתיכון הוא למד מחשבים, זכה בפרס הממציא הצעיר בתחום ההייטק ותרם במעשיו בתחום החברתי (צורפה תעודה לשבח מטעם בית הספר משנת 2009, עת הנאשם היה בכיתה ח'). לאחר סיום כיתה י"ב, הצטרף הנאשם למסלול העתודה הטכנולוגית, וסיים בשנת 2013 כיתה י"ג במגמת הנדסת תוכנה. בשנת 2014 התגייס הנאשם לצבא והוכשר כטכנאי מערכות תקשורת נתונים מתקדמות. כן הפנה להמלצת המעסיק של הנאשם עת עבד בסושיה כשליח ואחראי שליחים בשנים 2013-2014, ולהמלצת מעסיקו הנוכחי, אצלו הוא עובד מחדש ינואר 2024 בהתקנת מזגנים.

ב"כ הנאשם טען כי הנאשם שירת בצבא בימי מבצע "צוק איתן" כאחראי רשתות בקו עזה, חווה עומס קשה, השפלה והתנכלות ונחשף לאירועים קשים, עד שערק מהצבא, נעצר ונכלא. הנאשם שוחרר מהשירות הצבאי לאחר אשפוז בן יומיים, והתפתחה אצלו תסמונת פוסט טראומטית ותגובה דיכאונית.

ב"כ הנאשם הפנה לאמור בתסקיר שירות המבחן, וטען כי בעקבות ההליך המשפטי בתיק הנוסף, הנאשם התחבר יותר להשלכות מעשיו, למחירים שהוא משלם על הסתבכותו הפלילית ולאסור במעשיו, שיתף פעולה עם שירות המבחן וחשף בפניהם את נסיבות חייו. ב"כ הנאשם טען עוד כי משפחתו של הנאשם עברה הליך טיפולי משפחתי בשנת 2021 (לא צורפה אסמכתא) וכן טיפול פרטני אצל ד"ר גול (צורפה חשבונית משנת 2022 בגין 4 מפגשים). עוד טען כי בשנת 2022 עבר הנאשם קורס NLP דיגיטלי בהיקף 120 שעות במכללת "תוצאות" (צורפה חשבונית מס ללא תעודה על סיום הקורס), וכיום עובד בהתקנות מזגנים ולומד קורס בפקולטה לחקלאות.

ב"כ הנאשם טען כי במסגרת התיק הנוסף, הנאשם שוחרר למעצר בית תחת צו פיקוח מעצרים, ולאחר מכן, התנאים המגבילים הוקלו, והוא השתתף בקבוצה טיפולית כנזכר בתסקיר שירות המבחן. לטענת ב"כ הנאשם, קיומו של התיק הנוסף אינו שולל חריגה ממתחם העונש ההולם משיקולי שיקום בהליך דנא, מאחר שההליך הנוסף והליך המעצר שנלווה לו, הביאו את הנאשם למנף את מצבו לצורך עריכת שינוי חיובי בחייו, ומשפחתו אף מסייעת לו ומלווה אותו בכך.

ב"כ הנאשם הוסיף וטען כי מתחם העונש לו עתרה ב"כ המאשימה לא נתמך בפסיקה שהוגשה על ידה, וחמורה אף מהמתחם שנקבע בהנחיות ראש יחידת התביעות מספר 01.01.01 מיום 6.6.2022, לפיהן בעבירת גידול סמים בהיעדר נסיבות מחמירות, המתחם נע בין מאסר קצר ועד תשעה חודשי מאסר שיכול וירוצה בעבודות שירות וכן ענישה נלווית, הכוללת מאסר מותנה, קנס, פסילת רישיון וחילוט.

ב"כ הנאשם הפנה לכך שבהנחיות נקבע כי הנסיבות בהן יש להתחשב בקביעת מתחם הענישה, כוללות, בין היתר, את סוג הסם, כמות השתילים ומשקלם, מיקום הגידול, מטרת הגידול ככל שידועה והיקף ההשקעה בתשתית ובאמצעים. לדבריו, במקרה דנן מדובר בכמות קטנה של שתילים ובמעבדה שאינה משוכללת, ולאור כלל הנסיבות, מתחם הענישה ההולם צריך לנוע בין מאסר קצר מאד שיכול וירוצה בדרך של עבודות שירות ועד מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות.

ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה מטעמו, במסגרתה בתי המשפט העדיפו את האינטרס השיקומי וחרגו ממתחם העונש לקולה. ב"כ הנאשם עתר לחרוג גם בעניינו של הנאשם ממתחם הענישה שייקבע, לאור הפוטנציאל השיקומי של הנאשם וההליך הטיפולי שעבר בחודשים האחרונים, תוך אימוץ המלצות שירות המבחן.

אמו של הנאשם העידה כעדת אופי מטעם ההגנה, תיארה את סיפור חייו של הנאשם והאופן בו מצבו השפיע על המשפחה. לדבריה, מעצרו של הנאשם בתיק הנוסף גרם לו להבין שעליו לשנות את אורחות חייו והמשפחה הסכימה להחזירו לחיקה, עומדת לצדו ומסייעת לו. אמו של הנאשם ביקשה לתת לנאשם הזדמנות להמשיך בתהליך הטיפולי ולהוכיח את עצמו.

הנאשם בדבריו האחרונים טרם גזר הדין אמר כי הוא לוקח אחריות מלאה על כל הטעויות שעשה בעשור האחרון. לדבריו, עתה, בפעם הראשונה בחייו, יש לו מוטיבציה ואנרגיות לשיקום, וביקש כי תינתן לו ההזדמנות להמשיך בכך. דיון והכרעה

הנאשם הורשע בעבירה של גידול סם, עת גידל מספר שתילי סם מסוכן מסוג קנאביס, במשקל כולל של 2.36 קילו נטו, במעבדה שהקים בתוך ביתו, אותה צייד במאווררים, מנורות, דשנים, בקבוקי דשן, מדי טמפרטורה, משקל דיגיטאלי ומדריך לגידול קנאביס.

הערך החברתי עליו נועדה פקודת הסמים המסוכנים להגן בהוראותיה השונות הוא בריאותו ושלומו הפיזי והנפשי של הציבור מפני הנזקים הישירים והעקיפים הנגרמים עקב השימוש בסמים.

עבירת גידול סם נכללת בסעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים, יחד עם ייצור, הכנה והפקת סמים, כשהרציונל העומד מאחורי עבירה זו הוא מניעת הכנסת סם חדש ונוסף למעגל הסמים. על חומרת התייחסות המחוקק לעבירה זו, ניתן ללמוד מהעונש המקסימאלי שנקבע בצדה - עד 20 שנות מאסר.

נפסק לא אחת כי תופעת גידול סם במעבדות ביתיות הפכה להיות נפוצה ושכיחה ביותר, עד שהוגדרה כ"מכת מדינה". זאת, לאור קלות הביצוע, הביטחון היחסי באי חשיפת העבירה המתבצעת בתחומי הבית, ופוטנציאל הרווח הגלום בה, ונקבע כי אין מנוס אלא להילחם בה בחומרה (ראה לדוגמה לעניין זה - ע"פ (מח'ת"א) 42358-10-14 גיא נ' מדינת ישראל (23.11.2015) ו-עפ"ג (מח'ת"א) 17796-10-14 מדינת ישראל נ' דדון (9.2.2015)).

הנאשם פגע בערכים המוגנים באופן ממשי ומשמעותי, עת פעל לגידול השתילים במעבדה בתוך ביתו, מתוך תכנון מוקדם, השקעת זמן, כסף ומאמץ להשבחת הגידולים, באמצעות תאורה, מערכות אוורור, דשנים, ומדי טמפרטורה, תוך שנעזר בספר המדריך את מגדלי הסם, והצליח לגדל סמים במשקל של למעלה משני קילוגרם.

אשר לפוטנציאל הנזק, יצוין כי בהתאם לקביעת הפסיקה, אין להקל ראש בעבירות הנוגעות לסמים המוגדרים כ"קלים", כדוגמת סמים מסוג קנאביס, וכי המאבק בנגע הסמים צריך להיות מכוון גם נגד השימוש בסמים אלו ובפגיעתם ביחידים ובחוסנה של החברה כולה.

אין לקבל את טענת ב"כ הנאשם לפיה עסקינן בגידול לשימוש עצמי של הנאשם -

ראשית, המחוקק לא הבחין בין גידול סם לשם צריכה עצמית לבין גידול סם שלא לצריכה עצמית (ראו והשוו לדוגמה: עפ"ג (מח'-מרכז) 8650-04-15 שורץ נ' מדינת ישראל (22.12.2015)).

שנית, הצדדים הגיעו להסדר לפיו כתב האישום תוקן, אך עובדה זו לא נכללה בעובדות כתב האישום המתוקן. שלישית, אין האישור הרפואי לשימוש בקנאביס יכול לשמש ראייה לכך שהגידול עליו נותן הנאשם את הדין במסגרת הליך זה היה לשם גידול עצמי בלבד, מאחר שהאישור ניתן לו רק שנתיים לאחר מכן. זאת ועוד, הנאשם גידל כמות גדולה בהרבה מהכמות המותרת לו ברישיון - הכמות אותה החזיק עת נתפס יכולה הייתה לשמש אותו למשך 66 חודשים (שהם חמש וחצי שנים), אם אכן היה צורך 30 גרם בחודש על פי הרישיון המקורי הראשוני שניתן לו. רביעית, גם בעת שהנאשם החזיק ברישיון רפואי לשימוש בקנאביס, הוא גידל סמים במעבדה נוספת אותה הקים, כעולה מהרשעתו בתיק הנוסף.

איני סבורה כי יש ללמוד על חומרת מעשי הנאשם רק ממספר השתילים, אלא יש להתייחס גם למשקל הסמים שנתפסו בביתו של הנאשם.

כעולה מפסיקת בתי המשפט, כולל זו אליה הפנו ב"כ הצדדים, יש לקבוע את מתחם העונש על בסיס כלל הנסיבות, לרבות כמות השתילים, משקלם, סוג הסם והיקף פעולות ההכנה (ראו לדוגמה: רע"פ 4512/15 הרוש נ' מדינת ישראל (6.7.2015)).

אשר לסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה, הנאשם מסר לשירות המבחן כי החל להשתמש בסמים בגיל 20, והעמיק מאז את השימוש בסמים על מנת להתמודד עם קשיים נפשיים מהם סבל, בין היתר, במסגרת שירותו הצבאי. בחינת מדיניות הענישה הנוהגת בעבירה של גידול סמים מעלה כי הוטלו על נאשמים עונשים במנעד רחב, הנובע מהנסיבות השונות של ביצוע מעשי העבירה ונסיבותיהם השונות של הנאשמים, לעניין זה ראו לדוגמה: עפ"ג (מח'-ת"א) 12819-11-15 מדינת ישראל נ' בן צבי (16.12.2015) וכן עפ"ג (מח'-מרכז) 55950-07-14 קרן נ' מדינת ישראל (2.11.2014), וכך עולה גם מהפסיקה אליה היפנו באי כוח הצדדים.

כפי שעולה מחוות הדעת הפסיכיאטרית, מצבו הנפשי של הנאשם מורכב, וההתרשמות היא כי הוא סובל מהפרעה פוסט טראומטית והפרעת אישיות. עם זאת, נקבע בחוות הדעת כי בתקופה בה ביצע את העבירה לא היה במצב פסיכטי והיה אחראי למעשיו. הנאשם הבין את אשר עשה ואת הפסול שבמעשיו ויכול היה להימנע מעשיית המעשים. לפיכך, לא מצאתי כי קיימת בעניינו של הנאשם קרבה לסייג של אחריות פלילית, ובהתאם לכך - אין במצבו הנפשי כדי להשפיע על מתחם העונש ההולם.

נוכח כל האמור, בשים לב לעקרון ההלימה, הערכים המוגנים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם, הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ומדיניות הענישה הנוהגת, מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בדרך של עבודות שירות לבין 15 חודשי מאסר בפועל וענישה נלווית.

לאחר ששקלתי בכובד ראש את בקשת ההגנה ונימוקיה, לא מצאתי כי מתקיימות בענייננו נסיבות המצדיקות סטייה לקולה ממתחם הענישה ההולם משיקולי שיקום, ואנמק:

סעיף 40 ד(א) לחוק העונשין מורה:

"קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו...". כלומר, לעיתים די בפוטנציאל לשיקום ואין צורך להוכיח כי הנאשם השתקם. אולם, הודגש בחוק כי יש צורך ב"סיכוי של ממש" לשיקום.

בפסיקה נקבע כי לשם חריגה ממתחם הענישה לקולה מטעמי שיקום, יש צורך שהנסיבות ילמדו על קיומם של שיקולי שיקום כבדי משקל, שיהיה בהם כדי להצדיק סטייה לקולה מהמתחם. בהקשר זה, על בית המשפט לבחון האם השינוי אותו עבר הנאשם שנדון לפניו נותן אותותיו במישורים השונים של חייו, לרבות בדרך חשיבתו שהביאה אותו לביצוע המעשים ובאיזה שלב של ההליך השיקומי מצוי הנאשם, ורק במקרים נדירים שבהם קיימים סיכויי שיקום מובהקים המצדיקים, בבחינת יוצא מן הכלל, יש מקום לסטות ממתחם העונש ההולם (ראו לדוגמה ע"פ 1229/19 סלומנסקי נ' מדינת ישראל (01.07.2019)).

עוד אציין כי על פי פסיקת בית המשפט העליון, אין עדיפות ברורה לשיקולי שיקום על פני שיקולים של שמירה על שלום הציבור או שיקולי הרתעה (ראו לדוגמה את דברי בית המשפט העליון ב-רע"פ 3058/18 רחמילוב נ' מדינת ישראל (23.4.2018) וכן רע"פ 6041/18 כהן נ' מדינת ישראל (22.10.2018)).

לפיכך, נקבע כי העונש הראוי לעבירה זו הוא מאסר ורק נסיבות חריגות מצדיקות סטייה מרכיב ענישה זה. ההליך המשפטי בתיק שלפניי שהחל בחודש ינואר 2021, התארך והתמשך בעיקר בשל התנהלותו של הנאשם, שכללה אי התייצבות למספר דיונים שנקבעו בענייניו והגשת בקשות רבות מטעמו מפעם לפעם, תוך התמהמהות ניכרת (בקשה לדחייה לשם השלמת העיון בחומר החקירה, בקשה לביטול כתב האישום בהיעדר שימוע, בקשה לשליחתו לקבלת חוות דעת פסיכיאטרית, בקשה לעיכוב הליכים, בקשת דחייה לשם הידברות בין הצדדים ועוד). בשל האמור, רק שנתיים וחצי לאחר הגשת כתב האישום מסר הנאשם מענה, ובהתאם להסדר הדיוני, נדרשה דחייה נוספת לשם קבלת תסקיר.

בהמשך, לאחר שנשמעו הטענות לעונש ביום 19.3.2024, נדחו הדיונים מפעם לפעם על מנת לאפשר לנאשם לפנות לקבלת חוות דעת מטעם הממונה על עבודות השירות (להלן: "הממונה"), כפי שיפורט להלן. אציין כי מדברי הנאשם עלה כי כעשור טרם המועד בו נתפס מגדל סמים בתיק דנן, הוא עשה שימוש בסמים. למרות שחלפו שנים רבות מאז שירותו הצבאי ועד למועד בו נתפסו בביתו הסמים וכן למועד בו הוגש נגדו כתב האישום בתיק דנן, הוא לא פנה לטיפול גמילה מסמים. גם במרבית התקופה בה נדחו הדיונים בתיק שלפניי ועד למעצרו בתיק הנוסף של בית משפט השלום באילת, המשך הנאשם להשתמש בסמים ולא פנה לטיפול גמילה. הנאשם אף הגדיל לעשות ובמקביל להתנהלות הדיונים בתיק הוא הקים מעבדת סמים נוספת - כך, בצירוף מקרים יוצא דופן, ביום בו הודה הנאשם לפניי במיוחס לו בתיק זה, בשעת ערב, נתפסו בדירה אותה שכר באילת סמים במשקל של כ-2.5 קילוגרם, אותם גידל בשני חדרים ייעודיים, זאת עשה במשך תקופה של שלושה חודשים, וכן נתפס מחזיק בצידוד ששימש את מעבדת הסמים.

בגין האמור הוגש נגד הנאשם כתב האישום בתיק הנוסף, ובמקביל הוגשה בקשה למעצרו עד לתום ההליכים המשפטיים, במסגרתה היה עצור כשלושה שבועות, כאשר כיום הוא מצוי בתנאים מגבילים, שהוקלו מפעם לפעם. בתחילת ההליך המשפטי בתיק הנוסף, הנאשם כפר במיוחס לו והתיק נקבע לשמיעת ההוכחות, אך ביום 18.12.2023 הוא הורשע לפי הודאתו שניתנה במסגרת הסדר דיוני, נשלח לקבלת תסקיר והתיק קבוע שם לטענות לעונש.

אני מסכימה עם טענת ב"כ הנאשם לפיה בגזר דין זה יש לדון את הנאשם על העבירה של גידול סמים בתיק דנן ולא על העבירה של גידול סמים בתיק הנוסף שכן הנאשם בחר שלא לבקש לצרף את תיקיו, וייתן עליו את הדין בנפרד. עם זאת, בעת בחינת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ובקשת ההגנה לחריגה מהמתחם מטעמי שיקום, לא ניתן להתעלם ממעשיו והתנהגותו של הנאשם לאורך ההליך המשפטי. אם בפתיחת התיק הנוסף לא די, הרי שלאחר מועד ביצוע העבירה בתיק שלפניי, עבר הנאשם שתי עבירות אלימות - האחת, בחודש אוקטובר 2019; והשנייה, בחודש אפריל 2020. בגין עבירות אלו הוגש נגד הנאשם כתב אישום לבית משפט השלום בתל אביב, וביום 3.2.2023 הוא הורשע והוטלו עליו מאסר על תנאי והתחייבות להימנע מעבירה. מאז חודש ספטמבר 2023, לאחר שחרור הנאשם למעצר בית בתיק הנוסף, הוא השתלב בקבוצה לעצורי בית תחת צו פיקוח מעצר, שיתף פעולה עם שירות המבחן במסגרת האבחון והביע נכונות להמשיך ולשתף פעולה תחת צו מבחן. עם זאת, הנאשם שלל בעייתיות בתחום הסמים בעיתוי הנוכחי, למרות התקופה הארוכה בחייו בה השתמש בסמים וכיום עושה בהם שימוש באישור. בנוסף לכך, לא ניתן להתעלם גם מכך שבפני שירות המבחן הביע הנאשם עמדה מקלה ומטשטשת מבחינת חומרת מעשיו והשלכותיהם.

מכלל האמור עולה כי למרות הזמן הרב שחלף מאז ביצע הנאשם את העבירה ועד היום צפויה לנאשם עוד דרך טיפולית ארוכה מאד עד להשלמת הליך השיקום. במצב הדברים הנוכחי עדיין קיים סיכון משמעותי שהנאשם ישוב לבצע עבירות, ושירות המבחן אף ציין בתסקירו כי קיימת "הפחתה ראשונית ברמת הסיכון להישנות ביצוע עבירות דומות".

ב"כ הנאשם הפנה בטיעונו לעונש לפסיקה שיש בה לטענתו כדי לתמוך בעמדתו לפיה ראוי לחרוג לקולה ממתחם הענישה. כך למשל, הפנה לגזר דין שניתן ב-ת"פ (שלום-חד') 32617-03-17 מדינת ישראל נ' הרוניאן (8.6.2020) שעניינו עבירות סמים בגידול סמים בהיקף גדול יותר מעניינו, ובית המשפט החליט לחרוג מהמתחם.

מעיון בגזר דין עולה כי בית המשפט התייחס לכך שהענישה הנוהגת בעבירות של גידול סמים כוללת הטלת מאסר בפועל. עם זאת, באותו מקרה, התחשב בית-משפט בכך שאותו נאשם התגייס להליך שיקומי משמעותי ביחידה להתמכרויות בו התמיד במשך שנה וחצי, ולכן מצא לנכון לחרוג מהמתחם. לא ניתן להשוות הליך שיקום משמעותי זה שעבר אותו הנאשם, ולא ניתן להשוות את נסיבותיו של אותו הנאשם, שלא ביצע עבירות נוספות תוך כדי ההליך המשפטי, עם עניינו של הנאשם שלפניי.

לסיום הדיון בנושא זה ונוכח כל האמור, אני סבורה כי בעניינו של הנאשם לא מתקיימים אותם שיקולי שיקום מובהקים וכבדי משקל, שיהיה בהם כדי להצדיק סטייה לקולה ממתחם העונש ההולם.

בשים לב לחומרת העבירה בה הורשע הנאשם והאינטרס הציבורי הכולל של מיצוי הדין עם עברייני הסמים, סברתי כי אין מקום להשית עליו עונש חורג ממתחם הענישה ההולם בדמות צו של"צ כהמלצת שירות המבחן ללא כל עונש מאסר, ולו בדרך של עבודות שירות, שכן אין בעונש קל מעין זה כדי להרתיע את הנאשם בפרט ואת הציבור בכלל מפני ביצוע עבירות סמים.

יש לברך על השינוי החיובי המסוים בהתנהלותו של הנאשם בעת האחרונה, ולפיכך אתחשב באמור בתסקיר שירות המבחן והמלצתו לשם קביעת עונשו של הנאשם בשליש התחתון של מתחם העונש ההולם.

אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, מעבר לכל האמור לעיל ולמפורט בהרחבה בתסקיר שירות המבחן, יש להתחשב לקולה בהודאתו של הנאשם אשר הביאה לחיסכון בזמן שיפוטי וכן במצבו הנפשי.

אעיר כי הפגיעה שעלולה להיגרם לנאשם ולמשפחתו במישור האישי והתעסוקתי כתוצאה מהעונש שיוטל עליו אינה חמורה, שכן הנאשם רווק, המתגורר ביחידת דיור בבית הוריו ומצבו הכלכלי שפיר. חוות דעת הממונה על עבודות השירות

בתום שמיעת הטענות לעונש ביום 19.3.2024, לאור מכלול הנסיבות המפורטות ומאחר שהנאשם לא ריצה בעבר עונש מאסר, סברתי כי העונש הראוי הוא הטלת מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות, ועל כן נשלח הנאשם לקבלת חוות דעת מאת הממונה.

התקבלה חוות דעת הממונה לפיה ביום 20.5.2024 התייצב הנאשם לראיון התאמה והשמה, במסגרתו מסר כי אינו מסוגל לבצע עבודות שירות בשל מצבו הנפשי והפיזי.

הנאשם נדרש על ידי רופאת עבודות השירות להמציא חוות דעת פסיכיאטרית עדכנית, אך לא עשה כן מאז מועד הריאיון ועד למועד שנקבע להגשת חוות דעת הממונה, וזאת על אף מספר פניות מטעם הממונה אליו ואל אמו בעניין זה, ועל כן, לא יכול היה הממונה להשלים את חוות דעתו.

בדיון שהתקיים ביום 10.6.2024 הבהיר בית המשפט לנאשם את ההשלכות העלולות לנבוע אם לא ימצא כשיר לריצוי מאסר בדרך של עבודות שירות על גזר דינו, וניתנה לו הזדמנות נוספת להמציא את חוות הדעת הפסיכיאטרית לממונה.

בדיון הנדחה שהתקיים ביום 16.7.2024 לא התקבלה חוות דעת משלימה מאת הממונה, למרות שהנאשם טען כי המציא לממונה את הבדיקה הפסיכיאטרית העדכנית. על כן, ניתנה לנאשם הזדמנות נוספת לדאוג להמצאת חוות הדעת הפסיכיאטרית והדיון נדחה שוב.

לפי חוות דעת הממונה מיום 11.9.2024 לנאשם לא נמצא מקום להשמה בעבודות שירות בשל קביעת הפסיכיאטרית כי אינו כשיר לכך, בהסתמך על חוות דעת הפסיכיאטרית שהמציא הנאשם לממונה.

הממונה הוסיף בחוות דעתו כדלקמן:

"נבקש להדגיש - כי לצד אי מציאתו ככשיר לריצוי מאסר בע"ש, גם עומדת עמדת המועמד בעצמו, כי יתקשה לעמוד פיזית בתנאים הנדרשים.

שיתף בראיון כי סובל מקשיי שינה וחושש כי יתקשה לקום מדי בוקר ולתפקד שעות ארוכות ביום".

עמדה זו של הנאשם חסמה את אפשרות שילובו במאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות, אף לא במגבלות הרפואיות, וזאת אף שהובהר לו על ידי ב"כ המאשימה מהי עתירתה העונשית בנסיבות אלו וכן הובהר לו על ידי בית המשפט השלכות עמדתו.

טענותיו של הנאשם לפיהן יתקשה לעמוד בתנאים הדרושים לביצוע עבודות שירות מטעמים פיזיים אף אינן עולות בקנה אחד עם בקשותיו וטענותיו בהליך המעצר שהתקיים במקביל בתיק הנוסף בבית המשפט באילת, במסגרתו ביקש הקלות שונות לשם יציאה לעבודה כפי שיפורט:

עוד ביום 31.12.2023 ביקש הנאשם הקלה בתנאי השחרור באופן שיוכל לצאת פעם בשבוע ללימודים בקורס וכן לצאת מידי יום לעבודה בהתקנת מערכות מיזוג אוויר בין השעות 08:00 ועד 17:00, כלומר, ליום עבודה מלא. ביום 4.1.2024 בית משפט השלום באילת אישר את בקשת הנאשם לצאת ללימודים ולעבודה (אם כי לא אישר את מלוא השעות שהתבקשו אלא את רובן).

ביום 19.2.2024 הגיש הנאשם בקשה לעיון חוזר, וביקש שבית המשפט יאפשר לו לצאת לעבודה ללא ליווי מעסיקו, אליה צירף אישור המעסיק לפיו הנאשם "מבצע את תפקידו באופן ראוי ובמסירות רבה".

ביום 5.3.2024 ביקש הנאשם לאשר לו עבודה נוספת - בבקשה ציין כי "פנה לאפיק תעסוקתי נוסף ועבר בהצלחה תהליך קבלה לעבודה במושב חצבה לניהול חוות תקשורת סולרית" והוא נדרש לעבוד שם כפעמיים בחודש, מספר ימים בכל פעם, ובית המשפט דחה את בקשתו זו.

ביום 2.5.2024 חזר הנאשם וביקש לאשר לו לצאת לעבוד בחווה הסולרית במושב חצבה בערבה, ובדיון שהתקיים ביום 6.6.2024 אישר בית המשפט לנאשם לעבוד גם בעבודה הנוספת הנ"ל.

כמו כן, טענת הנאשם בפני הממונה לפיה הוא שיתף בראיון כי סובל מקשיי שינה וחושש כי יתקשה לקום מדי בוקר, סותרת את בקשתו מיום 20.6.2024 (שאושרה על ידי בית המשפט), לצאת לפגישות בעמותת עטלף המתקיימות פעם בשבוע בין השעות 05:30 - 12:00.

לאור האמור, אני סבורה כי עמדת הנאשם לפיה יתקשה לעמוד בתנאי עבודות השירות, אינה עולה בקנה אחד עם בקשותיו במסגרת הליך המעצר בבית המשפט באילת, וכי עמדה זו הכשילה את האפשרות למצוא לו מקום מתאים להשמה בעבודות שירות. במצב דברים זה, יש להשית על הנאשם עונש של מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה, ואין לנאשם אלא להלין על עצמו בנושא.

נוכח העובדה כי הנאשם עתיד לרצות עונש מאסר בפועל, אשית עליו קנס מתון בלבד, וכן אטיל עליו פסילת רישיון נהיגה על תנאי לצורך הרתעה.

סוף דבר

נוכח כל האמור לעיל, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר בפועל לתקופה של 4 חודשים.

ב. מאסר על תנאי למשך 6 חודשים. הנאשם לא יישא בעונש זה אלא אם כן יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר כל עבירה על פקודת הסמים המסוכנים מסוג פשע.

ג. מאסר על תנאי למשך 3 חודשים. הנאשם לא יישא בעונש זה אלא אם כן יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר כל עבירה על פקודת הסמים המסוכנים מסוג עוון.

ד. 6 חודשי פסילת רישיון נהיגה על תנאי למשך שנתיים מיום שחרורו ממאסר, אם יבצע הנאשם כל עבירה על פקודת הסמים המסוכנים.

ה. קנס בסך ₪ 5,000 או 30 ימי מאסר תמורתו.

הקנס ישולם ב-5 תשלומים חודשיים, שווים ורצופים החל מיום 1.11.2024 וב-1 לכל חודש שלאחריו. אם תשלום מן התשלומים לא יפרע במועדו ובמלואו, יעמוד מלוא הקנס או יתרתו לפירעון מיידי.

הקנס יועבר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה, וניתן יהיה לשלמו בתוך שלושה ימים מיום גזר הדין באחת הדרכים המפורטות באתר האינטרנט של המרכז.

ניתן בזאת צו כללי למוצגים. הסמים, המשקל והספר המדריך הישראלי לגידול קנאביס יושמדו. הטלפונים יושבו לנאשם.

הגורם האחראי במתקן הכליאה, מתבקש להביא את הנאשם לבדיקה להערכת מצבו הנפשי וקביעה האם נדרש כי ישהה בהשגחה מיוחדת.

המזכירות תשלח העתק גזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות השירות בשב"ס.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תוך 45 ימים.

ניתן והודע היום, ח' אלול תשפ"ד, 11 ספטמבר 2024, במעמד הצדדים.